

**AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
VIETOS SAVIVALDOS ĮSTATYMO NR. I-533 6 STRAIPSNIO PAKEITIMO, APLINKOS
MONITORINGO ĮSTATYMO NR. VIII-529 8 STRAIPSNIO PAKEITIMO, APLINKOS
APSAUGOS ĮSTATYMO NR. I-2223 6 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMŲ
PROJEKTŲ**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai:

Savivaldybės aplinkos monitoringo tikslas – valdyti savivaldybės teritorijoje aplinkos kokybę, kad atlikus stebėjimus būtų gauta išsamesnė, negu gaunama valstybinio aplinkos monitoringo metu, informacija apie savivaldybių teritorijų gamtinę aplinkos būklę, kuria remiantis būtų galima vertinti ir prognozuoti aplinkos pokyčius bei galimas pasekmes, rengti atitinkamas rekomendacijas, planuoti neigiamo poveikio mažinimo programas bei planus ir įgyvendinti jose numatytas priemones, teikti informaciją specialistams bei visuomenei.

Galiojantys įstatymai apibrėžia šio monitoringo uždavinius:

1) Nuolat ir sistemingai stebėti gamtinės aplinkos ir jos elementų būklę: nustatyti pramonės, energetikos įmonių bei transporto įtaką aplinkos oro būklei ir triukšmo lygiui;

2) Sisteminti, vertinti ir prognozuoti savivaldybių gamtinėje aplinkoje vykstančius savaiminius ir dėl antropogeninio poveikio atsirandančius pokyčius, gamtinės aplinkos kitimo tendencijas ir galimas pasekmes;

3) Kaupti, analizuoti ir teikti valstybinėms institucijoms ir visuomenei informaciją apie gamtinės aplinkos būklę, reikalingą darniam vystymuisi užtikrinti, teritorijų planavimo, socialinės raidos sprendimams priimti, mokslo ir kitoms reikmėms.

Savivaldybių monitoringas Lietuvoje yra vykdomas, tačiau ataskaitų pateikimas nėra sistemingas ir neretais atvejais monitoringo tikslai nėra pasiekiami, ataskaitos nėra pateikiamos laiku. Pavyzdžiui Klaipėdos miesto savivaldybės vykdomo aplinkos monitorino 2019 metų ataskaita pateikia savivaldybės tarybai tvirtinti tik 2021 metais.

Aštrėjantys klimato pokyčiai, didėjanti tarša bei išorės veikslių daroma įtaka gamtai reikalauja tikslingo savivaldybių aplinkos monitoringo vykdymo, kuris padėtų sekti gyventojų sveikatos rodiklių priklausomybę nuo kintančios aplinkos kokybės.

Įstatymo projekto tikslas yra aiškiai apibrėžti savivaldybių monitoringo tikslus ir funkcijas gerinant aplinkos apsaugą, aplinkos kokybę ir taršios aplinkos kokybės daromą žalą visuomenės sveikatai.

Ataskaitų teikimo termino nustatymas skatintų savivaldybes kreipti dėmesį į aplinkos apsaugą ir didintų savivaldybių atskaitingumą vykdant aplinkos monitoringą. Taip pat aiškiai apibrėžta funkcija dėl nuolatinės gamtinės aplinkos būklės stebėjimo didintų savivaldybių aplinkos apsaugos atsakomybę prieš visuomenę, kas leistų pagerinti ne tik aplinkos apsaugą, bet ir siekti geresnės aplinkos kokybės rodiklių.

Šis įstatymų pataisų paketas didintų savivaldybių atskaitingumą vykdyti aplinkos monitoringą, laiku pateikti monitoringo ataskaitas, gerinti aplinkos apsaugą ir aplinkos kokybę.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai:

Seimo narė Ligita Girskienė.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai:

Šiuo metu nustatyta, kad aplinkos monitoringą vykdo savivaldybės ir pagal LR aplinkos monitoringo įstatymo 8 straipsnio 4 dalies punktus savivaldybė yra atsakinga: užtikrinti savivaldybės teritorijos gamtinės aplinkos būklės stebėjimus, analizuoti ir vertinti tyrimus ūkio

subjektų aplinkos monitoringo duomenis, vertinti ir prognozuoti gamtinės aplinkos pokyčius ir galimas pasekmes, vertinti aplinkos būklės blogėjimo priežastis ir siūlyti valstybės institucijoms pagal kompetenciją priemones joms pašalinti teisės aktų nustatyta tvarka teikti informaciją visuomenei ir valstybės institucijoms.

Taip pat LR vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje numatoma savivaldybės savarankiška funkcija - aplinkos kokybės gerinimas ir apsauga. Nuolatinės stebėsenos bei aplinkos kokybės gerinimo programų ir priemonių planų rengimas bei įgyvendinimas nėra numatomas įstatyme.

Monitoringo funkcijos ir tikslai (ataskaitų teikimo terminai ir aplinkos kokybės daroma įtaka visuomenės sveikatai vertinimai ir analizės) nėra detalizuojami/numatomi.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama:

Patikslinti, aiškiai apibrėžiant savivaldybių funkcijas, atliekant aplinkos monitoringą. Taip pat apibrėžti savivaldybių monitoringo atskaitingumą nustatant ataskaitų teikimo dažnį ir terminus iki kada jos turėtų būti pateiktos t.y. iki einamųjų metų balandžio 1 d., įpareigojant vykdyti nuolatinį monitoringą. Vertinti ir analizuoti aplinkos kokybės įtaką visuomenės sveikatai.

Įstatymų projektai padės geriau informuoti gyventojus apie aplinkos monitoringą. Numatomas savivaldybių atskaitingumo augimas vykdant aplinkos monitoringą. Visuomenės sveikatos priklausomybės nuo aplinkos kokybės nuolatinis stebėjimas ir analizė leistų tiesiogiai gerinti visuomenės sveikatos gerovę atsižvelgiant į kylančią taršą ar suvaldyti poveikį sveikatai nenumatytais taršos padidėjimo atvejais. Įstatymų projektai padidintų gyventojų informuotumą apie aplinkos saugą ir kokybę.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu) , galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta:

Priėmus įstatymus, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai:

Priimti įstatymų projektai, neturės įtakos kriminogeninei situacijai, atliekant tikslesnį aplinkos monitoringą padidės aplinkosaugos skaidrumas ir galimai sumažės galimybės korupcijai aplinkos apsaugos srityje.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai:

Įstatymai neturės įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams:

Įstatymų paketai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios:

Priėmus įstatymų projektus, kitų įstatymų keisti nereikės. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija turės priimti šio Įstatymo projekto įgyvendinamuosius teisės aktus.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka:

Įstatymų projektai parengti laikantis nustatytų reikalavimų.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus:

Įstatymo projektai neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti:

Priėmus įstatymų projektus Lietuvos Respublikos vyriausybė ar jos įgaliota institucija iki 2021 m. gruodžio 31 d. turėtų priimti įgyvendinamuosius teisės aktus.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais):

Įstatymams įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados:

Negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis:

„aplinkos apsauga“, „monitoringas“

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai:

Nėra.

Teikia

Seimo narė

Ligita Girskienė